

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoilun koulutusohjelma / Designer-stylisti

Salla-Mari Rajamäki

TERVEISIÄ AFRIKASTA!

Korusarjan suunnittelu kierrätysmateriaaleista

Opinnäytetyö 2013

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Muotoilun koulutusohjelma

RAJAMÄKI, SALLA-MARI

Terveisiä Afrikasta! – Korusarjan suunnittelu
kierrätysmateriaaleista

Opinnäytetyö

31 sivua + 5liitesivua

Työn ohjaaja

Lehtori Seija Kiuru

Joulukuu 2013

Avainsanat

Ecodesing, rannekoru, kaulakoru, poistomateriaalit.

Opinnäytetyössäni suunnittelen ja toteutan korusarjan, joka sisältää kolme kaulakorua, rannekorun ja rintaneulan, materiaaleina käytän koruissa pääosin kierrätysmateriaaleja. Kyseessä ei ole tilaustyö vaan teen opinnäytetyön omalle toiminimelle. Pohdin työssäni minkälainen on yksilöllinen, laadukas, kierrätysmateriaaleista valmistettu koru. Olin kolme kuukautta työharjoittelussa Tansaniassa ja haen koruihini inspiraatiota Afrikka muistoistani. Korujeni kohderyhmä on keskituloiset, hintalaatutietoiset naiset. He ovat tiedostavia kuluttajia ja haluavat koruiltaan yksilöllisyyttä ja asennetta.

Tein korusarjan suunnittelun aikana paljon erilaisia kokeiluja materiaaleja yhdistellen, värjäten ja muokaten. Tutkin konkreettisesti tekemällä ja kokeilemalla miten saisin kierrätysmateriaaleista yksilöllisiä ja laadukkaita koruja.

Pohdin työssäni mitä myönteisiä asioita ekologisuus ja kierrätysmateriaalien käyttö voi tuoda koruihini. Otin selvää, mitä ominaisuuksia menestyvä tuote pitää sisällään, lähdetietojen perusteella tärkeimmiksi ominaisuuksiksi nousi yksilöllisyys, hyvä hinta-laatusuhde, sekä tuotteen vastaaminen kuluttajan tarpeisiin. Tuotteen eettisyys ja ekologisuus vaikuttavat myös oleellisesti sen menestymiseen.

Olen miettinyt työssäni korujeni mahdollisia myyntipaikkoja ja olen myös nostanut esille muutamia suomalaisia korumuotoiluun keskittyviä yrityksiä ja kartoittanut minkälaisia nahkakoruja valmistetaan Suomessa tällä hetkellä.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Degree Programme in Design

SALLA-MARI RAJAMÄKI

Greetings from Africa! – Jewellery collection design from recycling materials

Bachelor's Thesis

31 pages + 5 pages of appendices

Supervisor

Lecturer Seija Kiuru

December 2013

Keywords

Ecodesign, bracelet, necklace, recycled materials

In my thesis I designed and produce jewelry collection, that includes three necklaces and bracelet and brooch. I made jewelry from recycled materials. I did thesis for my own business name. I pondered in my work what kind of unique, and high-quality jewellery, that is made from recycled materials. I was three months internship in Tanzania and I got inspiration for jewelry collection. Jewelry collection the target audience is middle-incomes, price-quality-conscious women. They are aware customers and want unique and attitude to their jewelry.

I made lot experiment when I made jewelry collection. I joined different materials and painted leather.

I pondered in my work, what positive things ecology and recycled of materials can bring for jewelry collection. I found out what features successful product included. According to source books important features come up unique, good price-quality-relationship, as well as the product to the customer's needs. ethics and ecology are also affected substantially to its success

I pondered possible Point of sale of my jewelry places. I come up in my work some of the Finnish jewelry design and I studied what kind of leather jewelry manufactured in Finland at the moment.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	5
2	ECODESING	6
	2.1 Ecodesing yritykset Suomessa	7
	2.1.1 Käsintehtyjä nahkakoruja Suomessa	7
	2.1.2 Kolme suomalaista poistomateriaaleja hyödyntävää korututotemerkkiä	10
	2.2 Ekologisuus tuotteessa	12
3	TUOTTEEN MENESTYSTEKIJÄT	13
	3.1 Esteettisyys	15
	3.2 Laatu	15
4	KOHDERYHMÄ	15
5	SUUNNITTELU JA VALMISTUS	17
	5.1 Ideointi ja luonnostelu	17
	5.2 Kokeiluja	19
	5.3 Valmiit korut	23
6	POHDINTA	27

LIITTEET

Liite 1. Terveisiä afrikasta! –korusarja, Arusha -koru

Liite 2. Terveisiä afrikasta! –korusarja, Serengeti -koru

Liite 3. Terveisiä afrikasta! –korusarja Tarangire -koru

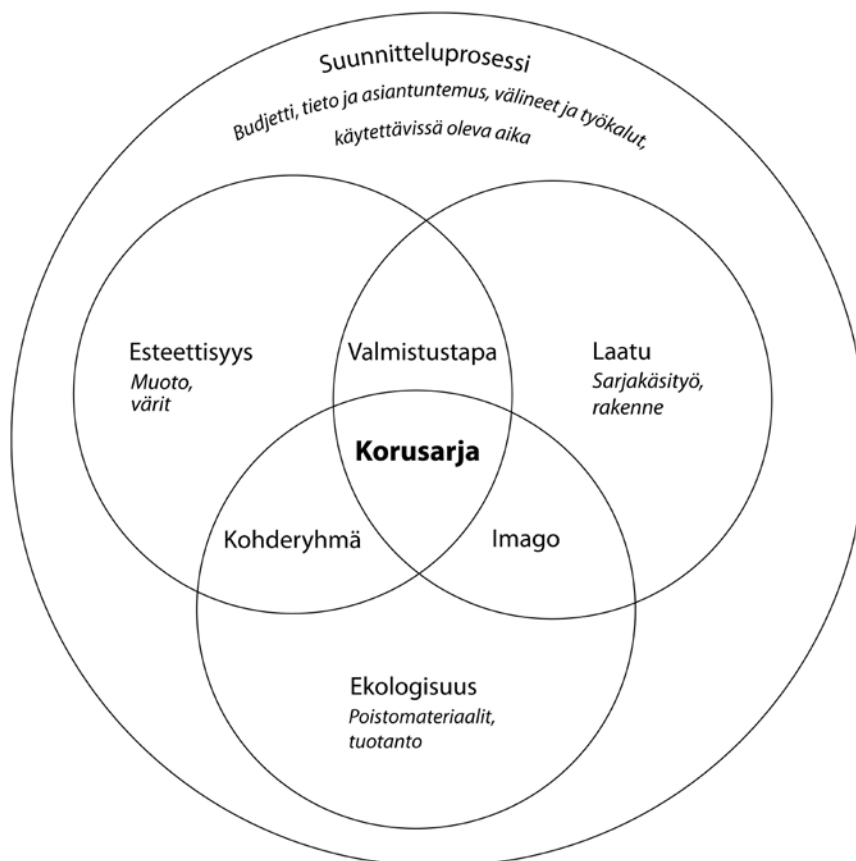
Liite 4. Terveisiä afrikasta! –korusarja, Tarangire -rannekoru ja rintaneula

Liite 5. Tunnelmakuva

1 JOHDANTO

Olin kesällä 2013 työharjoittelussa Tansaniassa, Dar es Salaamissa ja tein siellä korukokeiluja nahasta ja kierrätyslasista, siitä kehittyi idea tehdä opinnäytetyöni korusarjasta. Korujen suunnittelusta minulla on vain hiukan kokemusta ja halusin tehdä opinnäytetyökseni jotakin itselle vieraampaa. Korusuunnittelu on mielenkiintoinen aihe, sillä vaihtoehdot korujen materiaaleihin ovat lähestulkoon rajattomat.

Tavoitteenani on suunnitella laadukas ja yksilöllinen korusarja. Perehdyn työssäni laaduksumyyniin, sekä pohdin korujeni mahdollisia myyntipaikkoja ja sitä, mistä aineksista koostuu menestyvä tuote. Pohdin työssäni mitä lisäarvoa ekologisuus voi tuoda koruihini. Olen nostanut opinnäytetyössäni esille muutamia suomalaisia korumuotoiluun keskittyviä yrityksiä ja kartoittanut minkälaisia nahkakoruja on tällä hetkellä Suomen markkinoilla. Haen koruihini inspiraatiota Afrikka muistoistani, Afrikan ainutlaatuinen luonto eläimistöneen on tässä työssä suuri innoittajani.

Kuvio 1. Viitekehys (Salla-Mari Rajamäki, 2013)

Suunnitteluprosessiin sisältyy kaikki viitekehyksessä olevat asiat. Laatu, esteettisyys ja ekologisuus vaikuttavat työni lopputulokseen eli korusarjaan, joka on viitekehyksessä keskellä. Esteettisyys ja ekologisuus suurelta osin määrittelevät korusarjan kohderyhmän. Valmistustavalla on merkitystä korusarjan esteetisyydelle ja laadulle, kun taas laatu ja ekologisuus määrittelevät pitkälti tuotteen imagoa.

Tutkimuskysymykseni on: Minkälainen on yksilöllinen ja laadukas poistomateriaaleista käsityönä valmistettu koru? Opinnäytetyöni on produktiivinen ja laadullinen tutkimus. Laadullisessa tutkimuksessa on tarkoitus esittää erityistuntomerkkejä, luonnehtia tai kuvailla jotakin ilmiötä. (Anttila 1996: 182).

Kiinnostus kierrätysmateriaaleihin heräsi ollessani työharjoittelussa Remake eco design –nimisessä ompelimossa, siellä periaatteena oli käyttää kierrätysmateriaaleja tuotteissa. Minua kiehtoo ajatus, että materiaalilla on historia ja voin antaa sille täysin uuden elämän uudessa tuotteessa. Tuotteen valmistaminen kierrätysmateriaaleista vaatii paljon luovuutta ja luo haasteita, lisäksi lopputulos voi olla ennalta arvaamaton.

2 ECODESING

Ecodesingiksi kutsutaan tapaa suunnitella tuotteen valmistus siten, että se kuormittaa mahdollisimman vähän ympäristöä, suunnittelu ottaa huomioon koko tuotteen elinkaarren. (Räsänen, Ranna 2012: 4; Virtuaaliyliopisto, 2004.) Kun tuote tai materiaali on poistettu hyödyttömänä tuotannosta, kaupasta tai käyttäjältään, puhutaan poistomateriaalista, yleisemmin puhekielessä kuitenkin kierrätysmateriaalista. Teknisessä kielessä kierrätysmateriaalilla tarkoitetaan poistomateriaalista erilaisin teknisin menetelmin tehtyä aivan uutta materiaalia. Puhun opinnäytetyössäni poistomateriaalin käytöstä, tämä on yksi toiminta-alue ecodesing toiminnasta. (Räsänen, Ranna 2012: 9.)

Vastuullinen kulutus ja kestävä kehitys ovat nykyään paljon puheenaiheena. Eco-design –aiheen saama huomio on kasvussa ja viime vuosina on syntynyt useita alan yrityksiä. (Räsänen, Ranna 2012: 7.) Ympäristökysymykset tulevat vaikuttamaan tuotesuunnitteluun yhä enemmän, ekologisten tuotteiden kysyntä on kasvanut ja tämän tulee myös muuttamaan kaupan ja teollisuuden asenteita (Kähönen 2009: 34–36). Ympäristöystävällinen toiminta pitäisi kuulua mielestäni luonnollisena osana muotoi-

lu-alan yritysten toimintaan. Ecodesing -yritykset ovat Suomessa kuitenkin pieni ryhmä, monesti yhden henkilön mikroyrityksiä (Räsänen, Ranna 2012: 13).

2.1 Ecodesing yritykset Suomessa

Kierrätystehdas ry:n vuosien 2007–2011 Kierrätystehdas-tapahtumien toimijalistojen ja internet hakujen perusteella voidaan arvioida suomalaisia ecodesing -toimialan yrityksiä olevan 110 Y-tunnuksella toimivaa yritystä, jotka hyödyntävät tuotteissaan poistomateriaaleja. (Räsänen, Ranna 2012: 10.)

Kierrätystehdas teki kyselylomakkeen avulla tutkimusta ecodesing-alan yrityksistä, kyselyyn osallistui viisikymmentäkolme poistomateriaaleja hyödyntävään yritystä. Vastauksien perusteella yritysten edustajat ovat suurimmaksi osaksi hyvin koulutettua ja nuorta naisvaltaista joukkoa. Alalle he ovat päätyneen käsityön tai muotoilun alalta tai heti valmistuttuaan perustaneet ecodesing-alan yrityksen. (Räsänen, Ranna 2012: 13.)

2.1.1 Käsintehtyjä nahkakoruja Suomessa

Käsi- ja taideteollisuus -alan kirjallisuuden ja tutkimusten mukaan merkittävin tekijä tuotteen menestymisen kannalta on erottuminen kilpailevista tuotteista tuotteen ainutlaatuisuus ja omaperäisyys. Että pystyisi erottautumaan, on tiedettävä minkälaisia koruja jo on, siksi on tarpeellista ottaa selvää kilpailevista tuotteista ja tarjonnasta huomioida niiden heikkouksia ja vahvuuksia. (Häti-Korkela, Kähönen 1985:86).

Olen kerännyt internetistä muutamia suomalaisten suunnittelijoiden käsityönä valmistettuja nahkakoruja. Internethakujen perusteella monet suunnittelijat käyttävät kierrätysnahakaa nahkakorujen materiaalina. Löysin nahkakoruja, joihin on saatu eri muotoisten leikattujen aukkojen avulla siluettimainen rakenne. Teollisuuden ylijäämänahkasta valmistetut Poola Katarynan ja Humbugin korut ovat esimerkki tästä tyylistä (Kuva 1 ja 2). Nouseva Myrsky on soveltanut siluettimaista tyyliä pyöränsisäkumiin (Kuva 11).

Kuva 1. Ink Blot -kaulakoru, Poola Kataryna. (Paula Kasurinen) Kuva 2. Ranneke, Humbugi. (Anni Jokinen)

Yksi yleisin nahkakorutyyppejä näyttää olevan erilaiset hapsukorut internethakujen perusteella (Kuvat 3 ja 4). Erika Works yhdistää hapsukoruihin maalaamista (Kuva 3). Myös nahasta valmistetut kaulusmaiset korut ovat suosittuja alan yritysten piirissä, (Kuvat 5 ja 6) poronahkakoruja valmistava Tohono on käyttänyt rypytystekniikkaa koruissaan (Kuva 6).

Kuva 3. Korvakoru, Erika Works (Erika Forsman)

Kuva 4. Kaulakoru, Emmi Malmström.
(Emmi Malmström)

Kuva 5. Kaulakoru, Tohono. (Anna Talvi, Nadia Kuu)

Kuva 6. Kaulakoru, Tohono. (Anna Talvi, Nadia Kuu)

2.1.2 Kolme suomalaista poistomateriaaleja hyödyntävää korututotemerkkiä

Olen nostanut esille kolme poistomateriaalia hyödyntävää korutuotemerkkiä joilla saman tyyppinen kohderyhmä kuin minun korusarjallani ja jotka käyttävät koruissaan poistomateriaalia. Näitä kolmea yhdistää niiden nuoruus, sillä ne ovat perustettu viimeisen neljänvuoden sisällä, tuotemerkkien korut ovat myös suomalaista muotoilua ja valmistettu käsityönä.

Taulukossa (kuvio 2.) on tiivistetysti oleelliset tiedot korutuotemerkeistä, sekä mitkä ovat mielestäni merkin vahvuudet ja kehitystarpeet. Olen kerännyt taulukkoon korumerkkien tiedot korumerkkien kotisivuilta (Lempiväri 2013; Nouseva Myrsky 2013; House of Po 2013)

Kuva 7. Selma –kaulakoru, House of Po.
(Salla Poutiainen)

Kuva 8. Bat –rintakoru, House of Po.
(Salla Poutiainen)

Kuva 9. Kaulakoru ja rintaneula, Lempiväri. (Elli Hukka) Kuva 10. Korvakorut, Lempiväri. (Elli Hukka)

Kuva 11. Graniitti –rannekoru ja kaulakoru. (Liisa Tuimala)

	Lempiväri	Nouseva myrsky	House of Po
Tuotteissa käytettävät materiaalit	Puuväritkynät	Pyöränsisäkumi	-Tekstiilit, ketjut, helmet, ynnä muut korun osat. -Sekoittaa uusia ja vanhoja materiaaleja (House of Po 2013)
Näkyvyys internetissä	-Kotisivut -Facebook –profiili -Blogit	-Kotisivut -Facebook -profiili -Blogit	-Kotisivut -Facebook -profiili -Blogit
Jälleenmyyjät	-Yhteensä 17 -Neljä verkkokauppaa	-Yhteensä 21 -Kuusi verkkokauppaa.	-Kaksi jälleenmyyjää -Etsy –verkkokauppa
Vahvuudet	-Värikynät antavat koruille pirteän ja oman leimaisen ilmeen. -Sopivat monenlaiseen makuun. -Tyylikäät ja värikynäaiheeseen sopivat tuotelaput.	-Mallisto on selkeä ja yhtenäinen kokonaisuus - Sopivat muotoilunsa puolesta monenlaiseen makuun. -Korujen pakkaus antaa laadukkaan vaikutelman ja on käytännöllinen. -Korut ovat nimetty luontoteemaan sopivaksi suomen kielellä.	-Korujen ideaa on mietitty ja niiden takana on tarina, joka tuo tuotteisiin syvyyttä. -Tarinaa tukee kotisivuilla olevat valokuvat -Merihirviö -aiheiset korut ovat taiteellisia ja jännittäviä. -Tuotelaput korujen teeman mukaiset.

Mahdolliset kehitystarpeet	-Koruilla ei ole erikseen nimiä. - Korujen taustaa voisi avata nettisivuilla paremmin.	-Nousevan myrskyn kotisivuilla suunnittelija kertoo haluavansa ilmaista koruillaan vahvuutta ja voimaa, tätä vaikutelmaa voisi tehostaa koruissa pyöränkumin lisäksi erilaisilla materiaaleilla ja keilla muotoilussa vielä rohkeampaa ja ilmaisuvoimaisempaa otetta. -Voisi panostaa enemmän massasta erottumiseen	-Voisi olla enemmän jälleenmyyjä.
----------------------------	---	--	-----------------------------------

Kuvio 2

2.2 Ekologisuus tuotteessa

Ekologisen tuotteen hankkiminen voi antaa kuluttajalle tunteen, että hän on myös osallisena ympäristön suojelussa ja kokee tästä tiedosta tyydytystä. Ekologisen tuotteen hankkiminen ja käyttäminen voi olla myös halu näyttää omat arvostukset ja tiedostava kuluttaminen muille. (Haapamäki 2006: 66.) Suomen suurimman poistomateriaaleja tuotteissaan hyödyntävän yrityksen Globe Hope:n toimitusjohtaja Seija Lukkala haastattelussaan sanoo, että monet ostavat Globe Hope – tuotteita saadakseen paremman omantunnon kulutuksesta huolimatta. Hän mainitsee myös, että häviävän pieni osa ostaa tuotteen pelkästään sen ekologisuuden ja kannatuksen vuoksi. Haastattelun teki Tanja Haapamäki Pro Gradu –tutkielmaansa (2006: 66). Tuotteen ekologisuuden tiedostaminen voi tuoda omistajalleen tyydytystä, mutta uskoisin, että tämä seikka pelkästään on harvoin se, mikä oleellisesti herättää kuluttajien kiinnostuksen ja kasvattaa tuotteen myyntiä. Tälle asialle antaa vahvistusta Käsi ja taideteollisuus liiton käsityö- ja muotoilualan yrittäjille sekä sisäänostajille tekemän kyselyn tulokset. Kyselyssä yrittäjien näkökulmasta vain 12 prosenttia vastauksesta oli sitä mieltä, että ekologisuus kuuluu kuluttajan kolmeen eniten ostoon vaikuttavaan tekijään. Kukaan yhdeksästä sisäänostajasta ei laittanut ekologisuutta kolmeen eniten ostoon vaikuttavaan tekijän joukkoon. (Luutonen 2013: 11.)

Monesti kannatetaan asenne tasolla sellaisia asioita kuten kotimaisuutta, lähellä tuotettu, eettisyyttä ja ekologisuutta, mutta monien tutkimuksien perusteella harvat kuluttajat ostavat näitä ominaisuuksia sisältäviä tuotteita. Ihmisten asenteet ja toiminta voivat

olla monesti ristiriidassa. Näin kirjoittaa Pirjo Laaksonen (2002: 102) reilu kymmenen vuotta sitten, ajattelisin kuitenkin että ajan myötä asenteet ovat vaikuttaneet myös enemmän toiminnan tasolla ympäristökysymysten ollessa jatkuvasti pinnalla.

Poistomateriaaleja tuotteissaan hyödyntäville yrityksille tehdyn kyselyn mukaan eco-design-ala pitäisi saada enemmän tunnetuksi, sillä yritysten mukaan tunnettuus oli heikkoa. Kuluttajilla oli alaa kohtaan aliarvioiva mielikuva ja he liittivät siihen askartelumaisuuden ja suttuisen kirpparivaikutelman. Alalla olisi kehitettävää kierrätys-designin imagon parantamiseksi. Kyselyn vastauksissa toivottiin designin tason myös nousevan. (Räsänen, Ranna 2012: 22.)

3 TUOTTEEN MENESTYSTEKIJÄT

Menestyvä tuote palvelee kuluttajan odotuksia ja tarpeita, se on myös erilainen kuin vastaavat tuotteet markkinoilla. Omaperäisyys on tärkeä kilpailukeino laadun ja hinnan lisäksi. (Häti-Korkeila, Kähönen 1985: 45) Marketta Luutonen (2013. 15) toteaa, että yritysten kannattaisi panostaa ainutlaatuisiin tuotteisiin, eettisiin ja ekologisii toimintatapoja unohtamatta. Asiakkaiden kiinnostuksen lisäämiseksi olisi tarpeen miettiä yrityksen viestiin tarina ja tuoda siinä oma persoona esille. (Luutonen 2013. 15) Menestyvä käsityö yrittäjä -tutkimuksen (Johnsson 1996, 68) perusteella ostotapahtuma koostuu useista eri tekijöistä ja ostotilanteen syntymiselle on tärkeää, että asiakkaan tuotteeseen liittyvät tarpeet ja arvostukset kohtaavat ja hän saa ongelmansa ja tarpeensa ratkaistuksi. Tuote voi vastata hyvin erilaisiin tarpeisiin, kuten esimerkiksi taululla ja kirveellä. Kirves täyttää käytännön tarpeita, kun taas taulu vastaa esteettisen kokemuksen tarpeeseen. (Ruohomäki 2000, 29). Myös korusarjani vastaa esteettisen kokemuksen tarpeeseen käytännön tarvetta enemmän.

Käsi ja taideteollisuus liitto teki helmikuussa 2013 kyselyn käsityö- ja muotoilualan yrittäjille sekä sisäänostajille. Vastauksia saatiin 228 yrittäjältä ja yhdeksältä sisäänostajalta. Tekijät, mitkä yrittäjät asettivat tärkeimmiksi muotoilutuotteen ostamiseen, olivat yksilöllisyys, omaan tyyliin sopivuus, hinta ja laatu. Sisäänostajilla ne olivat tyyliin sopivuus käytännöllisyys, hinta sekä samanarvoisuus kotimaisuus, yksilöllisyys ja laatu. (Luutonen 2013: 11; Kuvio 3. ja 4.)

Kuluttajien ostopäätökseen vaikuttaneiden tekijöiden tärkeys, yrittäjien mielipide.

Kuvio 3. Taulukko, käsityörittäjien näkökulma. (Marketta Luutonen 2013)

Kuluttajien ostopäätökseen vaikuttaneiden tekijöiden tärkeys, sisäänostajien mielipide.

Kuvio 4. Taulukko, sisäänostajien näkökulma. (Marketta Luutonen 2013)

3.1 Esteettisyys

Esineen esteettisyyttä, sen värejä ja muotoja, arvioidaan kauneuskäsitysten pohjalta, ne vaikuttavat ihmiseen joko positiivisesti tai negatiivisesti. Esteettisesti onnistunut tuote luo mielihyvän tunnetta ja sillä on kehittävä vaikutus käyttäjäänsä. (Häti-Korkeila, Kähönen 1985: 28.) Kauniita ja kiehtovia esineitä vaalitaan ja niistä pidetään huolta, kun taas rumia ja mitäänsanomattomat esineet saavat osakseen huolimattoman kohtelun ja ne heitetään pian pois. Tältä kannalta katsottuna esteettisyydellä on merkittävä rooli tuotteessa sen ekologisuudenkin kannalta. (Naukkarinen 2009: 63) Vaikka tuotteen esteettisyydellä on suuri vaikutus, sen arvioinnissa otetaan huomioon aina kokonaisuus. Merkittäviä kokonaisuuteen vaikuttavia tekijöitä ovat tuotteen eettisyys ja ekologisuus. Jos saadaan selville että hankitun tuotteen valmistukseen liittyy merkittävästi ympäristöhaittoja, tai sen on tuotettu lapsityövoimalla, on tuotteesta vaikea tuntea iloa tai kiintyä siihen, se saattaa päin vastoin aiheuttaa vastenmielisyyttä. (Naukkarinen 2009: 59; ks. Haapamäki 2006, 66.)

3.2 Laatu

Niin käsityötuotteissa, kuin teollisesti tuotetuissa tuotteissakin voi olla yhtä lailla laatuvirheitä. Suunnittelun laadulla on vaikutusta siihen miltä tuote tulee näyttämään ja miten se toteutetaan. Hyvälaatuista tuotetta on mahdotonta valmistaa huonolaatuisista materiaaleista. (Johnsson 1999, 106-109) Tuotteen valmistusprosessi vaikuttaa myös oleellisesti tuotteen laatuun. Tuotantoprosessissa on kiinnitettävä huomiota virheitten eliminointiin hyvän laadun takaamiseksi, tarkoituksenmukaiset laadukkaat laitteet, työkalut ja apuvälineet ovat tässä suureksi avuksi. Mitä enemmän tuotteen valmistajalla on ammatillista kokemusta takanaan, sen varmemmin hän välttyy virheiltä. Tiedon hankinta ja päivittäminen on myös tärkeää laadun kannalta. Tuotteen viimeistely, johon kuuluu pakkaus, tuoteselostukset sekä ohjeet ovat myös olennainen osa laadukasta tuotetta. (Johnsson 1999, 109.)

4 KOHDERYHMÄ

Ennen kuin lähtee suunnittelemaan tuotetta, kannattaa miettiä minkä tyylliset ihmiset voisivat olla kiinnostuneita tuotteesta. Kohderyhmän edustajilla on keskenään saman-

tyyppiset arvot, tarpeet ja kauneudenkaipuu. Kun tuote vastaa kohderyhmän arvoja, se kiinnostaa kohderyhmäänsä ja he ovat halukkaita hankkimaan tuotteen. (Johnsson 1999, 27.) Korusarjani kohderyhmäksi olen määritellyt keskituloiset naiset, jotka harrastavat kulttuuria ja ovat valveutuneita kuluttajia. Kohderyhmäni edustajat ovat hintalaatu tietoisia ja he haluavat koruiltaan yksilöllisyyttä ja asennetta, heitä eivät kiinnosta kiiltelevät ja prameilevat arvokorut.

Olisi tarpeellista saada tuotteet myyntiin paikkaan, missä arvelee tuotteesta mahdollisesti kiinnostuvien ihmisten liikkuvan, sillä on vaikeaa saada hyväkin tuote kaupaksi jos myyntipaikka on väärä. Ei kannata odottaa että oikeat asiakkaat sattumalta löytävät tuotteen, vaan tarpeellista on ottaa selvää, missä piireissä ja verkostoissa oikeat asiakkaat liikkuvat. Esimerkkinä voisi sanoa tietyt lehdet, tapahtumat, internet sekä erikoisliikkeet ovat väyliä mistä kohderyhmän kuluttajat voisi tavoittaa. Olisi tärkeää, että liike missä tuotetta myydään, tukisi tuotteen imagoa. (Ruohomäki 2000, 29–30; Johnsson 1999, 29.) Kierrätystehtaan ecodesing-alan yrityksille tehdyn kyselyn perusteella tärkeiksi myyntikanaviksi osoittautui jälleenmyyjien nettikaupan ja oman myymälän lisäksi myös myyjäiset, messut ja tapahtumat. Tällaisia tapahtumia ovat esimerkiksi Lasipalatsin Design Markets -tapahtuma, Korjaamon Desingmyyjäiset, erilaiset joulumyyjäiset, Tampereen kädentaidot –messut. Kierrätystehdas -tapahtuma on Suomen suurin poistomateriaaleja hyödyntäviin tuotteisiin liittyvä tapahtuma, vuonna 2013 tapahtumalla oli yli 10 000 kävijää. Jyväskylässä on vastaavanlainen Kierrättämö tapahtuma, mutta pienempi. (Räsänen, Ranna 2012: 18, 10; Raulo, Seppänen, Helte 2013)

Olen huomannut, että nuoret poistomateriaaleja hyödyntävät design-alan yritykset ovat aktiivisia sosiaalisessa mediassa, eikä internetin merkitystä viestintä- ja markkinointiväylänä näille yrityksille voi liikaa korostaa. Myös käsityö- ja muotoilualojen yrittäjille tehdyn kyselyn mukaan internetin merkitys markkinoinnissa on noussut. Yritykset katsovat tarpeellisimmiksi asioiksi panostaa lähivuosina verkkosivuihin, sosiaaliseen mediaan ja suoramyyntiin. Kyselyssä tuli myös ilmi, että lähitapahtumiin osallistuminen ja verkostot katsottiin kuluttajamessuja tärkeämmät, suoramyyntiin halettiin myös panostaa. Messuosallistumisessa ongelmaksi muodostui sen korkeat kustannukset. (Luutonen 2013: 14–13.)

5 SUUNNITTELU JA VALMISTUS

Häti-Korkeilan (1985: 53) mukaan suunnittelutyöhön vaikuttavat käytettävissä oleva aika, tavoitteiden asetus, välineet ja työkalut, tieto ja asiantuntemus sekä budjetti. Mietin mitkä asiat vaikuttivat minun suunnittelutyöhöni. Minulla oli kolme kuukautta aikaa, tavoitteenani oli valmistaa laadukas yksilöllinen korusarja kierrätysmateriaaleista, käytössäni oli perustyövälineet, mutta mitään erityisiä, juuri korunvalmistukseen tarkoitettuja työvälineitä en käyttänyt. En voisi sanoa että minulla olisi erityisasiantuntemusta korujen valmistuksesta, mutta uskon, että visuaalinen tajuni, luovuuteni sekä käsityökokemukseni ainakin osittain korvaa tämän puutteen. Erityisasiantuntemuksella tarkoitan vuosikausien työkokemuksen tuomaa ammattitaitoa esimerkiksi kultasepän alalla. Käytössäni olevat materiaalit eivät vaadi erikoisasiantuntemusta, kuten esimerkiksi hopeakorut vaatisivat.

5.1 Ideointi ja luonnostelu

Suunnitteluprosessin alussa päätin käyttää korusarjani koruissa vanhan nahkatakkin nahkaa, halusin yhdistää nahkaan myös muita kierrätysmateriaaleja. Aloitin korujen suunnittelemisen palaamalla matkakuvieni kautta kesän 2013 Tansania-muistoihini. Mieleeni on erityisesti jäänyt lämpö, lämpimät värit ja tuoksut sekä ystävälliset ja avuliaat ihmiset. Afrikan ainutlaatuinen luonto teki minuun vaikutuksen ja oli elämys käydä safarilla katsomassa villieläimiä upeassa ympäristössä (Kuva 12). Afrikan luonto on korusarjan suunnittelussa suurin innoittajani.

Tässä suunnitteluprosessissa materiaaliyhdistelmien sommittelun ja kokeilun, sekä tekniikkakokeilujen osuus on suuri ja paperiset luonnokset jäivät vähemmälle. Tämä oli mielestäni hyvä suunnittelutapa tähän projektiin, sillä pelkän paperille luonnostelemalla ei voi saada tietoa siitä, mikä on milläkin materiaalilla mahdollista ja miten niitä voisi muokata. Materiaalit antavat myös uusia inspiraatioita.

Kuva 12. Tunnelmakuva

Aloitin projektin luonnostelemalla koruvaihtoehtoja, mutta katsoin pian tarpeelliseksi siirtyä suunnitteluvaiheessa kokeilemaan eri tekniikoita ja materiaaliyhdistelmiä. (Kuva 13.)

Kuva 13. Luonnoksia

5.2 Kokeiluja

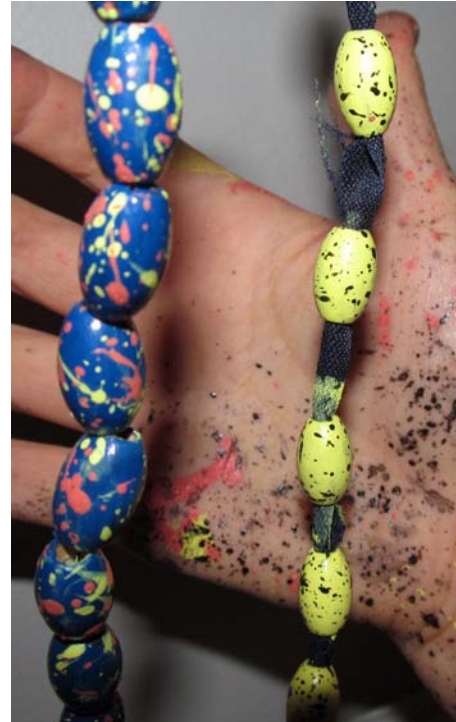
Kokeilin nahan maalaamista. Seeprakuosisessa ja punertavakuosiessa korussa olen värjännyt koko nahka-alueen (Kuva 14). Tämä kokeilu oli onnistunut ja valitsemani maali toimi koruissani hyvin, se ei lohkeillut ja oli tarpeeksi peittävä. Käytin Lefranc & Bourgeois:n Deco -merkkistä nahalle soveltuvaa askartelumaalia.

Kuva 14. Korusuunnitelmia

Maalasin myös puuhelmiä samalla maalilla kuin nahkaa, raidalliset helmet ovat maalaamiani (Kuva 14). Kokeilin roiskemaalaamista helmiin, puuha oli hyvin sotkuista, mutta lopputulos on persoonallinen ja helmiin tuli enemmän luonnetta. Kokeilin roiskemaalaamista eri väreillä. (Kuva 15.)

Kokeilin spraymaalata korunosia mustaksi, sillä harmikseni valtaosa löytämistäni korunosista olivat joko kullan- tai hopeanvärisiä. Tämä kokeilu ei tuottanut tyydyttävää lopputulosta, sillä spraymaali pysyi huonosti metalliosissa ja lähti helposti raaputtamalla pois.

Kuva 15. Roiskemaalattuja helmiä

Tein korukokeiluja pujottamalla muotoiltuun rautalankaan vaaleita ja mustia putkenmallisia puuhelmiä, tein myös Photoshop -ohjelmalla muutamia luonnoksia puuhelmikoruista (Kuva 16). Sommittelin putkimaisista ja itse maalatuista helmistä, sekä ketjusta kaulakorun, tämän koru tuli jatkokehittelyn jälkeen korusarjaani (Kuva 17). Korujakajien avulla sain koruun mielenkiintoisen rakenteen, mutta hylkäsin tämän idean pian, sillä se olisi sopinut enemmän arkkitehtimaiseen kuin afrikkalaiseen tyyliin. (Kuva 18.)

Kuva 16. Mustavalkoisia puuhelmikoruja

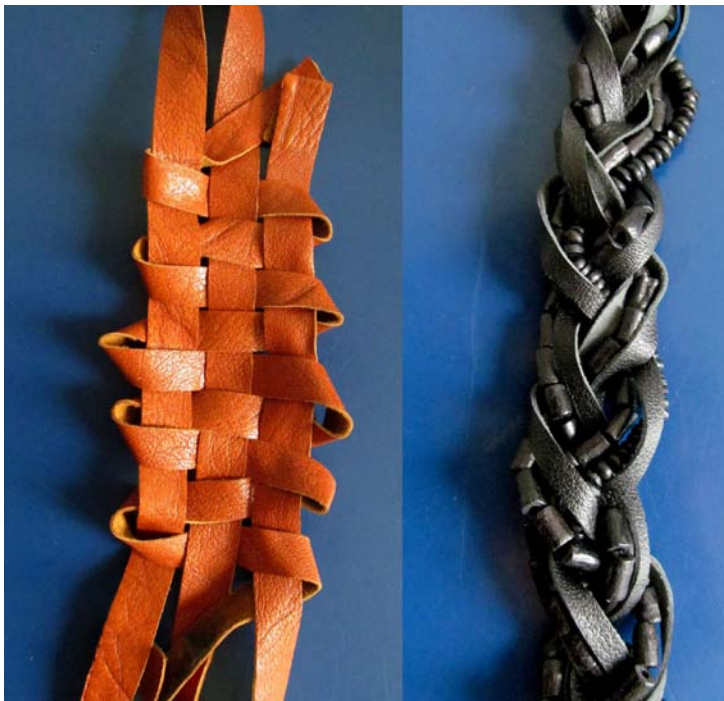
Kuva 17. Maalattuja helmiä korussa

Kuva 18. Koru mustista puuhelmistä

Kokeilin työstää nahkaa eri tavoin, tein nahkapunosta sekä letitin nahkasuikaleita helmien tai vetoketjun kanssa (Kuva 20). Olen myös kokeillut muokata nahan pintaa painamalla kuumalla metalli-esineellä siihen kuvioita, tein myös kohokuvaa nahkaan norsu-riipukseni avulla, mutta ikäväkseni riipuksen kuumuutta kestävä metalli uhkasi sulaa hellalle (Kuva 19). Näissä kokeiluissa piti olla tarkkana, ettei polta liian kuumalla esineellä nahkaan reikää ja nahka myös kovettuu ja haurastuu liian korkeissa lämpötiloissa.

Kuva 19. Kohokuvakokeilu nahkaan

Kuva 20. punoskokeiluja nahkaan

Minulla oli muovipussillinen metallisia vetoketjuja ja mietin voisiko niitä käyttää Afrikka-aiheisissa koruissani. Aluksi suhtauduin hiukan epäillen ideaan käyttää vetoketjuja, enkä oikein uskonut sen sopivan teemaan. Lähdin kuitenkin kokeilemaan mitä vetoketjusta voisi tehdä. Halusin käyttää vetoketjuja koruissa siten, että siitä häipy vetoketjumaisuus, eli ensi vilkaisulla ei huomaa että koru on valmistettu vetoketjusta. Rannekorukokeiluun tein vetoketjuista kiekkoja jotka kehystin helmillä, kiekon kiinnitin nahkahihnaan tai helminauhaan. Kaulakorussa yhdistin neljä vetoketjukiekkoa rypääksi. (Kuva 21.)

Kuva 21. Kokeiluja vetoketjuista

5.3 Valmiit korut

Lopulliset korut suunnittelin ja valmistin yhdistelemällä eri kokeilujen tuloksia ja hi-oin niistä toimivan Afrikka-teemaisen korusarjan. Korusarjani koostuu kolmesta kaulakorusta yhdestä rannekorusta ja rintaneulasta. Olen käyttänyt koruissa pääosin kierrätysmateriaaleja, suurimman osan materiaaleista olen hakenut SPR:n kierrätystuotteita myyvästä tavaratalosta, Kontista. Sieltä olen löytänyt korujen materiaaleiksi vanhoja koruja ja puhvelin nahasta valmistetun nahkatakkin, mikä sopikin loistavasti Afrikka-teemaani. Koruntekomateriaaleja myyvästä liikkeestä ostin korusarjaani lisää putkenmallisia puuhelmiä ja helmikoruun lukon. Koruissa käyttämäni vetoketju minulla oli omasta takaa. Olen nimennyt korut Tansanian luonnonpuistojen mukaan.

Arusha -koru koostuu kolmesta kaulaa myötäilevästä puuhelminauhasta, jotka ovat kiinnitetty toisiinsa ketjun avulla. Ketjuun olen kiinnittänyt metallitikkuihin pujotettuja puuhelmiä. Olen pujottanut metallitikkuihin eli korupiikkeihin pienten mustien helmien lisäksi itse maalaamiani helmiä, korupiikit kiinnitin lopuksi ketjuun. Lukoksi tä-

hän koruun soveltui parhaimmin putkenmallinen lukko, jossa on kolme lenkkiä puuhelminauhojen kiinnittämistä varten, sain myös ketjun kiinnitettyä alimpaan lenkkiin. Tämä lukko on myös sen takia onnistunut valinta, sillä korun käyttäjä saa sen helposti itse kiinnitettyä. (Kuva 22.)

Kuva 22. Arusha -koru

Serengeti-koru koostuu kaulaa kiertävästä maalatusta nahasta, sekä siihen kiinnitetystä kahdesta puuhelminauhasta, korun uloimpaan reunaan olen kiinnittänyt mustavalkoisia puuhelmiä. Pujotin ruskeita puuhelmiä kirpputorilta löytämäni metallirenkaaseen ja kiinnitin sen siiman avulla nahkaan. Tätä korua varten olen maalannut mustavalkoraidallisiksi korua uloimpana kiertävät helmet. Koruun valitsin perinteisen papukaijalukon. (Kuva 23.)

Kuva 23. Serengeti -koru

Tarangire -korusarja on valmistettu metallisista vetoketjuista ja punaiseksi värjätystä puhvelin nahasta. Värjäsin nahan nahkamaalilla punaiseksi. Leikkasin vetoketjuista kangasosan pois melkein kokonaan ja poltin reunan, tämän jälkeen muotoilin vetoketjuista ympyränmuotoisia kappaleita. Kokosin kappaleet siimalla yhteen. Vetoketjuympyrät kiinnitin toisiinsa metallilenkeillä ja ompelin aikaansaannokseni nahkaan siimalla (Kuva 24). Lukko vaati tässä korussa miettimistä, sillä iso koru vaatii lukoltakin kookoa, eikä mikään perinteinen pieni lukko sovi koruun. Koska en löytänyt koruun sopivaa lukkoa, päätin tehdä lukon itse. Valitsin sopivaksi lukon malliksi salpalukon, joka koostuu metallirenkaasta ja salpa kahdesta helmestä, helmien sisään on pujotettu rautalankaa ja se on kiinnitetty nahkanauhan päähän. (Kuva 25.)

Kuva 24. Tarangire -koru

Kuva 25. Tarangire -korun lukko

Rannekorun keskellä on pyöreänmuotoinen vetoketjusta tehty kappale, joka on kiinnitetty siimalla helmiin. Olen pujoittanut helmet kuminauhaan, kuminauha on käytännöllinen ratkaisu, sillä korun voi vaivattomasti pujottaa ranteeseen (Kuva 26). Rintakorussa puuhelmet ympäröi vetoketjukappaleen, alareunassa on muutamia maalattuja ja mustia isompia helmiä. (Kuva 27.)

Kuva 26. Tarangire -rannekoru

Kuva 27. Tarangire -rintaneula

6 POHDINTA

Tässä opinnäytetyössä oli tarkoitus pohtia, minkälainen on laadukas ja yksilöllinen poistomateriaaleista valmistettu koru. Suunnittelemani ja valmistamani korusarjan korut ovat tähän vastaus, ne ovat yksilöllisiä ja niin laadukkaita kun pystyin tässä tilanteessa valmistamaan. Korujen teknisissä ratkaisuissa ja valmistuksen rationalisoinnissa riittäisi kyllä vielä pohdittavaa. Mikäli koruja haluaisi tehdä myyntiin, niin esimerkiksi seeprakuosisessa kaulakorussa helmet voisi maalata helmet kokonaan mustaksi, sillä helmien maalaaminen kaksiväriseksi on hidasta puuhaa. Koruista voisi soveltaa myös yksinkertaisempia malleja.

Pohdin työssäni tuotteen menestystekijöitä. Aineistoni perusteella tärkeimmiksi nousi tuotteen yksilöllisyys, hyvä hinta-laatusuhde, sekä tuotteen vastaaminen kuluttajan tarpeisiin, ajattelen, että tämä tarkoittaa korujeni sopivuutta ostajan tyyliin. Tuotteen ekologisuus vaikuttaa myös sen menestymiseen. Korut ovat valmistettu pääosin poistomateriaaleista, joten ne ovat ekologisia ja se antaa koruille lisäarvoa. En kuitenkaan halunnut koruista näkyvän selvästi, että ne ovat valmistettu poistomateriaaleista. Poistomateriaalien käyttö tuo koruihin persoonallisuutta ja uniikkiutta, se antaa myös haasteita suunnitteluun, sillä tarvittavia materiaaleja voi olla vaikeaa löytää kirpputoreilta ja kierrätyskeskuksista.

Korujeni Afrikka-teema näkyy pyöreissä muodoissa ja lämpimissä väreissä. Afrikkalaista ilmettä koruihin tuo myös puuhelmet ja nahka. Metallivetoketjun yhdistäminen nahkaan ja puuhelmiin tuo koruun lämpöä.

Opinnäytetyöni alussa meni aikaa, että löysin tekniikat ja materiaalit joita halusin käyttää koruissani. Idean korusarjani lopullisista koruista tuli aivan projektini loppuvaiheessa kun tarkastelin aikaansaamiani suunnitelmia ja kokeiluja. Olen hyödyntänyt lopullisissa koruissa kokeilujeni tuloksia. Olen tyytyväinen korujeni lopputulokseen, korut poikkeavat markkinoilla olevista koruista, ne ovat persoonallisia, mutta eivät kuitenkaan liian taiteellisia arkikäyttöön.

LÄHTEET

Anttila, Pirkko 1996. Tutkimisen taito ja tiedonhankinta. Akatiimi Oy. Jyväskylä

Haapamäki, Tanja 2006. Roskasta designbrändiksi Case Secco ja Globe Hope. Pro Gradu –tutkielma. Saatavana: <http://tampub.uta.fi/handle/10024/93761> [Viitattu 18.10.2013]

Hukka, Elli 2013. Lempiväri –korumerkin kotisivut. Saatavissa: <http://www.ellihukka.com/lempivari.html> [Viitattu 15.10.2013]

Häti-Korkeila Marjatta, Kähönen Hannu 1985. Tuotesuunnittelun perusteita. Porvoo: WSOY:n graafiset laitokset.

Johnsson, Raoul 1999. Käsityöyrityksen tuotanto. Helsinki: Yliopistopaino.

Kähönen, Hannu 2009. Kohti kestäväää kehitystä. Teoksessa suomalainen muotoilu –kohti kestäviä valintoja. Werner Söderström Osakeyhtiö: Porvoo.

Laaksonen, Pirjo 2002. Käsityötuotteisiin ja –palveluihin liitetyt merkitykset. Teoksessa Käsien tehty tulevaisuus -näkökulmia käsityöyrittäjyyteen. Saatavana: <http://www.sitra.fi/julkaisut/raportti24.pdf> [Viitattu 18.10.2013]

Laurila, Tiina 2004. Ympäristömyönteinen tuotesuunnittelu. Saatavissa: <http://www2.uiah.fi/virtu/materiaalit/muotoilu4e/ymparisto.html> [Viitattu 15.10.2013]

Luutonen, Marketta ja Äyväri, Anne 2000. Käsien tehty tulevaisuus, näkökulmia käsityöyrittäjyyteen. Saatavana: <http://www.sitra.fi/julkaisut/raportti24.pdf> [Viitattu 18.10.2013]

Luutonen, Marketta 2013. Käsityö ja muotoilualan yrittäjä. Käsi ja taideteollisuusliitto Taito ry. Saatavissa: http://issuu.com/taitogroup/docs/kasityo_ja_muotoilualanyrittajaselv [Viitattu 18.10.2013]

Naukkarinen, Ossi 2009. Muotoilun estetiikka ja muotoiltu suomi. Teoksessa Suomalainen muotoilu –kohti kestäviä valintoja. Werner Söderström Osakeyhtiö: Porvoo.

Poutiainen, Salla 2013. House of Po –asustemerkin kotisivut. Saatavissa:
<http://www.houseofpo.com> [Viitattu 15.10.2013]

Raulo Topi, Seppänen Sampo, Helle Lauri 2013. Kierrätystehdas 4.-5.5.2013 –
 tuotantoraportti. Saatavana: [http://www.kierratystehdas.fi/wp-
 content/uploads/2013/08/Kierratystehdas_2013_tuotantoraportti_31072013.pdf](http://www.kierratystehdas.fi/wp-content/uploads/2013/08/Kierratystehdas_2013_tuotantoraportti_31072013.pdf)
 [Viitattu 18.10.2013]

Ruohomäki, Harri 2000. Käsintehty brandi Keuruu: Käsi- ja taideteollisuusliitto.

Räsänen Jenni, Pia Ranna 2012. Suomalainen ecodesign-ala ja sen kehittämismahdol-
 lisuudet – Tutkimus poistomateriaaleja uusissa tuotteissa hyödyntävistä yrityksistä.
 Saatavissa: <http://www.kierratystehdas.fi/yhdistys/julkaisut/> [Viitattu 15.10.2013]

Tuimala, Liisa 2013. Nouseva Myrsky –korumerkin kotisivut, Saatavissa:
<http://kauppa.nousevamyrsky.fi/> [Viitattu 15.10.2013]

Kuviot:

Kuvio 1. Viitekehys. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuvio 2. Taulukko. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuvio 3. Taulukko, käsityöyrittäjien näkökulma. Käsityö ja muotoilualan yrittäjä.
 (Marketta Luutonen 2013)

Kuvio 4. Taulukko, sisäänostajien näkökulma. Käsityö ja muotoilualan yrittäjä. (Mar-
 ketta Luutonen 2013)

Kuvat:

Kuva 1. Ink Blot Kaulakoru, Poola Kataryna. (Paula Kasurinen) Saatavissa:
<http://www.poolakataryna.fi/p/jewellery.html> [Viitattu 21.10.2013]

Kuva 2. Ranneke, Humbugi. (Anni Jokinen) Saatavissa:
<http://www.paloni.fi/store/jewelry-and-accessories/humbugi-accessories-bracelet> [Vii-
 tattu 21.10.2013]

Kuva 3. Korvakoru, Erika Works. (Erika Forsman) Saatavissa:

<http://erikaworks.fi/shop/product/lets-make-it-official-earrings/> [Viitattu 21.10.2013]

Kuva 4. Kaulakoru, Emmi Malmstöm. (Emmi Malmstöm) Saatavissa:

<http://emmimalmstrom.blogspot.fi/> [Viitattu 21.10.2013]

Kuva 5. Kaulakoru, Tohono. (Anna Talvi & Nadia Kuu) Saatavissa:

<http://madeby.fi/products/view/10327/kaulakoru--lady> [Viitattu 21.10.2013]

Kuva 6. Kaulakoru, Tohono. (Anna Talvi & Nadia Kuu) Saatavissa:

http://madeby.fi/img/designs/609_Annatoh/6243_1.jpg [Viitattu 21.10.2013]

Kuva 7. Selma –kaulakoru, House of Po. (Salla Poutiainen) Saatavissa:

<http://www.houseofpo.com/au.html> [Viitattu 21.10.2013]

Kuva 8. Bat –rintakoru, House of Po. (Salla Poutiainen) Saatavissa:

http://www.etsy.com/listing/161756358/bat-brooch-bat-badge-super-hero-badge?ref=shop_home_active [Viitattu 21.10.2013]

Kuva 9. Kaulakoru ja rintaneula, Lempiväri. (Elli Hukka) Saatavissa:

<http://www.ellihukka.com/lempivari.html> [Viitattu 21.10.2013]

Kuva 10. Korvakorut, Lempiväri. (Elli Hukka) Saatavissa:

http://madeby.fi/img/designs/158_esaarink/10693_1.jpg [Viitattu 21.10.2013]

Kuva 11. Graniitti –ranne- ja kaulakoru. (Liisa Tuimala) Saatavissa:

<http://nousevamyrsky.blogspot.fi/search/label/Nouseva%20Myrsky%20Jewelry>
[Viitattu 21.10.2013]

Kuva 12. Tunnelmakuva. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuva 13. Luonnoksia. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuva 14. Korusuunnitelmia. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuva 15. Roiskemaalattuja helmiä. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuva 16. Mustavalkoisia puuhelmikoruja. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuva 17. Maalattuja helmiä korussa. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuva 18. Koru mustista puuhelmistä. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuva 19. Kohokuvakokeilu nahkaan. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuva 20. Punoskokeilu nahkaan. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuva 21. Kokeilu vatoketjuista. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuva 22. Arusha -koru. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuva 23. Serengeti -koru. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuva 24. Tarangire -koru. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuva 25. Tarangire -korun lukko. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuva 26. Tarangire -rannekoru. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Kuva 27. Tarangire -rintaneula. (Salla-Mari Rajamäki 2013)

Tunnelmakuva

Liite 2/5

Terveisiä afrikasta! –korusarja

Arusha -koru

Liite 3/5

Terveisiä afrikasta! –korusarja

Serengeti -koru

Liite 4/5

Terveisiä afrikasta! –korusarja

Tarangire -koru

Terveisiä afrikasta! –korusarja

Tarangire -rannekoru ja rintakoru

